

**TRENTNE SITUACIJE U RUMUNSKOM I ENGLESKOM JEZIKU
-KONTRASTIVNA ANALIZA-****MOMENTARY SITUATIONS IN ROMANIAN AND ENGLISH LANGUAGE
-CONTRASTIVE ANALYSIS-****SITUAȚII MOMENTANE ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI ÎN LIMBA ENGLEZĂ
-ANALIZĂ CONTRASTIVĂ-****Mihaela LAZOVIĆ**Visoka hotelijerska škola strukovnih studija,
Kneza Višeslava 70, 11000 Beograd
E-mail: laz_13@yahoo.com**Abstract**

This study attempts to view and connect the semantic category of momentariness in the English and Romanian language in a new and different way. In order to accomplish that, the study starts with the definition of the mentioned category which already exists in the relevant literature. The aim of the research is to determine the existing correlations between momentary verbs in the two languages.

This study of English and Romanian gives a better insight into the nature of momentariness in both languages as well as an opportunity to establish parametric and systematic similarities and differences, giving a specific contribution to verbal semantics in general.

Sažetak

Ova studija predstavlja pokušaj da se semantička kategorija trenutnosti u engleskom i rumunskom jeziku sagledaju i povežu na nov i drugačiji način. Kako bi se to učinilo, pošlo se od definicija pomenutih kategorija koje već postoje u stručnoj anglističkoj i rumunističkoj literaturi. Ovaj rad ima za cilj da odredi i definiše korelacije između trenutnih glagola u pomenuta dva jezika.

Ovakvo proučavanje engleskih i rumunskih trenutnih situacija daje bolji i sveobuhvatniji uvid u prirodu samog pojma trenutnosti u pomenuta dva jezika, te pruža priliku da se eventualno uspostave parametarske sistemske sličnosti i razlike i na osnovu njih da svojevrsan doprinos glagolskoj semantici uopšte.

Rezumat

În acest studiu se încearcă vizualizarea și conectarea categoriei semantice a caracterului momentan în limbile engleză și română într-un mod inedit. Pentru a îndeplini acest obiectiv, studiul începe cu definirea categoriei menționate, care deja există în literatura de specialitate. Scopul cercetării este să determine corelația existentă între verbele momentane din cele două limbi.

Acest studiu al limbilor engleză și română oferă o perspectivă mai clară asupra caracterului momentan în ambele limbi, precum și oportunitatea de a stabili similarități și diferențe parametrice și sistematice, aducând o contribuție specifică la semantica verbală în general.

Key words: *momentary situations, verbal semantics, Romanian language, English language*

Ključne reči: *trenutne situacije, semantika glagola, rumunski jezik, engleski jezik*

Cuvinte cheie: *situații momentane, semantică verbală, limba română, limba engleză*

I. UVOD

U ovom radu se pošlo od semantičke podele glagola koju zatičemo u rumunističkoj literaturi iz razloga što je ona mnogo opštija od semantičke podele glagola u anglističkoj literaturi da bi se na kraju došlo do relevantnih zaključaka i postulata koji bi se mogli primeniti na trenutne situacije u oba jezika.

Jedan od najvažnijih ciljeva ovog naučnog istraživanja je da definiše opšte karakteristike trenutnih situacija koje su validne i u rumunskom i u engleskom jeziku, te se kao takve mogu smatrati opštim jezičkim karakteristikama ili jezičkim univerzalijama.

Trenutnost podrazumeva da se situacija dešava odnosno izvršava u jednom trenutku, da situacija ne traje i da nema unutrašnju strukturu, niti segmente, već da je situacija celovita.

Proučavanje u ovoj studiji se bazira na engleskom i rumunskom korpusu. Engleski deo korpusa se sastoji od primera iz savremenih engleskih romana Kazua Išigura *Ostatci dana* (Kazuo Ishiguro, *The Remains of the Day*) i Džulijana Barnsa *Istorija sveta u 10 ½ poglavlja* (Julian Barnes, *A History of the World in 10 ½ Chapters*) i njihovih ekvivalenata iz rumunskog prevoda (*Rămășițele zilei* i *O istorie a lumii în 10 capitole și jumătate*). Rumunski deo korpusa se sastoji od primera iz tri romana Mirče Eliade *Bengalske noći* (Mircea Eliade, *Maitreyi*), romana *Gospođica Kristina* (*Domnișoara Christina*) i *Cigani* (*La țigănci*). Engleski ekvivalenti su preuzeti iz prevoda pomenutih romana na engleski jezik (*Bengal Nights*, *Miss Christina*, *The Gypsies*). Korpus se sastoji od ukupno 200 rečenica, 100 iz engleskih romana i 100 iz rumunskih romana u kojima se pojavljuju trenutni glagoli.

II. TRENUTNE SITUACIJE U RUMUNSKOM JEZIKU

U tradicionalnoj rumunističkoj literaturi [1], [2] zatičemo mišljenje da se vidiska značenja mogu razlikovati u obeležju trajanja situacije (*durata*) i stadijumu izvršenja situacije (*gradul de realizare*). Distinktivno obeležje trajanja radnje razlikuje situacije koje traju (*durative*) i trenutne situacije (*momentane*), dok se po stadijumu izvršenja situacije mogu svrstati u perfektivne i imperfektivne (*perfective / imperfective*). Rumunski lingvisti nude manje više sličnu podelu glagola na osnovu načina vršenja situacije ili vrsta situacija:

I. Evseev	A. Savin	C.Poghirc	M. Clopoșel	S. Berejan
1. Atenuativ	1. Atenuativ	1. Durativ	1. Durativ	1. Durativ
2. Augmentativ	2. Comitativ	2. Imperfectiv	2. Imperfectiv	2. Incoativ
3. Cumulativ	3. Cumulativ	3. Incoativ	3. Incoativ	3. Ingresiv
4. Distributiv	4. Distributiv	4. Iterativ	4. Iterativ	4. Iterativ
5. Inceptiv	5. Durativ	5. Momentan	5. Momentan	5. Momentan
6. Intensiv	6. Durativ-atenuativ	6. Perfectiv	6. Percursiv	6. Rezultativ
7. Iterativ	7. Evolutiv	7. Progresiv	7. Perdurativ	7. Terminativ
8. Limitativ	8. Finitiv	8. Rezultativ	8. Perfectiv	
9. Perdurativ	9. Incoativ		9. Progresiv	
10. Reciproc	10. Ingresiv		10. Terminativ	
11. Reversiv	11. Intensiv			
12. Rezultativ	12. Iterativ			
13. Saturativ	13. Intreruptatenuativ			
14. Semelfactiv	14. Monosecvențial			
	15. Multiplicativ			
	16. Neorientat			
	17. Orientat			
	18. Reciproc			
	19. Relațional			
	20. Rezultativ			
	21. Semelfactiv			
	22. Static			

Tabela 1: vrste situacija [3]

Na osnovu rumunističke relevantne literature mogu se izdvojiti sledeće opšte vrste situacija koje pominju gotovo svi rumunski lingvisti:

1. Situacije koje traju (*Aktionsart durativ*)
2. Trenutne situacije (*Aktionsart momentan*)
3. Inhoativne situacije (*Aktionsart incoativ*)
4. Terminativne situacije (*Aktionsart terminativ*)
5. Iterativne situacije (*Aktionsart iterativ*)
6. Semelfaktivne situacije (*Aktionsart semelfactiv*)
7. Limitativne situacije (*Aktionsart limitativ*)
8. Intenzivirane situacije (*Aktionsart intensiv*)

Na osnovu priloženog može se konstatovati da su čak pet od pomenutih osam vrsta situacija u stvari trenutne. Ove situacije će se detaljnije analizirati u daljem tekstu.

1. Trenutne situacije (*Aktionsart momentan*)

Trenutne situacije se dešavaju u jednom trenutku ili traju vrlo kratko, tako da su im početak i kraj gotovo simultani. Takvi su glagoli poput: *a cădea*, *a aluneca*, *a rupe*, *a fulgera*, *a strălumina*, *a izbucni*, *a găsi*, *a-l străfulgera o idee*, *a-l lumina gândul*.

Ukoliko se trenutni glagol upotrebi u složenom perfektu, on zadržava svoje vidsko značenje (*m-am oprit / zaustavila sam se*), a ako se upotrebi u imperfektu trenutni glagol dobija iterativno značenje (*mă opream / zaustavila sam se*). Trenutna situacija se može izraziti i prostim perfektom (*Prinse mingea dintr-o mișcare*) i pluskvamperfektom (*Atinsese din mers eșarfa nenunoscutei*).

Sintaksička sredstva pomoću kojih se mogu izraziti rumunske trenutne situacije su fazni glagoli: *începe să ningă* (*počeo je da pada sneg*), za razliku od glagola *a ningea* (*pada sneg*) koji je trajan.

Trenutne situacije se mogu izraziti leksički: *a-i trece prin minte* (*palo mu je na pamet*).

Zbog istih karakteristika, rumunski trenutni glagoli se mogu povezati sa engleskim dostignućima.

2. Inhoativne situacije (*Aktionsart incoativ*)

Inhoativne situacije predstavljaju postepen prelazak iz jednog stanja u drugo [4]. Termin *inchoativni* se često u tradicionalnoj rumunističkoj literaturi koristio kao sinonim ili umesto termina *ingresivni*. Ingresivni glagoli označavaju početak i kraj situacije [5], na primer: *a cădea* (*pasti*), *a sări* (*skočiti*), *a apăsa* (*pritisnuti*), *a arunca* (*baciti*). Ingresivni glagoli su perfektivni i trenutni, te predstavljaju situacije koje su završene gotovo u istom trenutku u kojem su započete. Ovakav tip situacije se može povezati sa engleskim semelfaktivnim glagolima koje spominje Rotstajn [6]. Ovu grupu glagola susrećemo i kod Lambalgena i Hama [7], oni ih nazivaju *trenucima* (*points*). Ingresivne situacije se dešavaju u jednom trenutku, te su po tome slične dostignućima, ali su atelične, jer ne podrazumevaju promenu stanja. Sa druge strane, inhoativne situacije podrazumevaju promenu stanja. One označavaju da je početak situacije završen, a ne i sama situacija. Na primer: *a începe* (*početi*), *a deveni* (*postati*). Nedioglu [8] smatra da inhoativne situacije (*inchoative de devinire*) i nagoveštavaju da će novonastala situacija nastaviti da traje. Na primer: *a îmbătrâni* (*ostariti*), *a încărungi* (*osedeti*), *a scădea* (*opasti*), *a crește* (*porasti*), itd. Može se konstatovati da inhoativne situacije poseduju notu imperfektivnosti. Činjenica da inhoativne situacije podrazumevaju promenu stanja ih čini sličnim engleskim ostvarenjima. Međutim, engleska ostvarenja podrazumevaju trenutak promene stanja (*treminal point*) i aktivnost koja je dovela do te promene stanja. Na primer *napraviti stolicu* (*make a chair / a face un scaun*), kada se stolica napravi, situacija se završava. Takođe, kada neko *ostari* (*a îmbătrâni / to grow old*), on ne može više da nastavi da stari. Sa druge strane, Nedioglu [9] nudi primere inhoativnih situacija gde se situacija zaista nastavlja i nakon promene stanja: *a se desprimăvăra* znači da je počelo proleće („*rasprolečiti se*“). Lingvistkinja smatra da je osnovna razlika između inhoativnih i ingresivnih situacija ta da su ingresivne situacije perfektivne, dok inhoativne situacije mogu biti imperfektivne ukoliko

podrazumevaju promenu stanja i progresivni nastavak situacije, a u drugim slučajevima su perfektivne.

Neki lingvisti [10], [11], [12] pišu o inhoativnim prefiksima. Na primer prefiks *a-* (*a dormi – a adormi*), gde prvi glagol u paru označava trajanje, dok je drugi inhoativan, ili prefiksi *în-*, *îm-* (*boboc – a îmboboci / cevetati - procevtati, frunză – a înfrunzi / listati - prolistati*). Međutim, spomenuti lingvisti ne smatraju da prefiksi unose inhoativno značenje, već da je ono utkano u samo značenje glagola, te da prefiksi ne stvaraju paradigme niti vidske parove u kojima su glagoli nastali iz istog korena.

Inhoativni tip glagolske situacije se u rumunskom jeziku može izraziti sintaksičkim sredstvima uz pomoć faznih glagola. Na primer: *începe să plouă / počinje da pada kiša (a ploua / kiša pada – označava trajanje, imperfektivni glagol), a da în floare / procvetati*. Dakle, fazni glagoli (*semiauxiliare*) imaju inhoativno značenje: *a începe, a prinde, a se pune, a (se) porni, a se apuca, a da*, itd. U prošlom vremenu ovi glagoli mogu imati rezultativno značenje: *prinse să răstoarne (tek sada su uspeli da sruše)*.

Postoje i trenutni glagoli poput *a bufni, a izbunci, a podidi* koji u kombinaciji sa drugim glagolima ili imenicama imaju inhoativno značenje, na primer: *au buhnit a rîde, a pîrli la fugă, a podidi plînsul, a izbucni în răs (prasnuti u smeh)* [13].

3. Terminativne situacije (*Aktionsart terminativ*)

Terminativni glagoli mogu biti trajni i trenutni. Oni označavaju situacije koje imaju rezultat: *a cumpăra (kupiti), a telefona (telefonirati), a merge (ići), a desena (crtati), a absolvi (apsolvirati, završiti)*, itd. [14]. Međutim, kada se malo bolje analiziraju ovi primeri, može se konstatovati da nabrojani glagoli sami po sebi ne označavaju rezultat situacije, niti imaju kraj, već da označavaju aktivnosti koje postaju završene tek kada se ovim glagolima dodaju direktni objekti. Dakle, ovakvi glagoli uz sebe moraju imati direktne objekte koji označavaju cilj ka kojem teži situacija: *a cumpăra o vilă (kupiti vilu), a telefona prietenilor (telefonirati prijateljima), a merge la munte (ići na planinu), a desena un peisaj (nacrtati pejzaž), a absolvi universitatea (apsolvirati, završiti fakultet)*. Dakle, značenje terminativnosti u stvari unose direktni objekti, a ne sami glagoli. Po ovome su rumunski terminativni glagoli slični engleskim ostvarenjima. Sa druge strane, ne može se reći da su terminativni glagoli isto što i rezultativni, iz prostog razloga što rezultativni podrazumevaju rezultat, a terminativni ne, oni podrazumevaju kraj situacije, odnosno da se situacija završila. Na primer: terminativni glagol bi bio *a merge la munte (ići na planinu)*, dok je rezultativni *a desena un peisaj (nacrtati pejzaž)*.

Sa druge strane, postoje glagoli koji kroz svoje značenje impliciraju terminativnost: *a termina, a sfârși, a isprăvi, a înceta, a găta (završiti)*. Po ovoj osobini rumunski terminativni glagoli se mogu povezati sa engleskim dostignućima.

Terminativne situacije možemo povezati sa perfektivnim glagolskim vidom, jer one izražavaju situacije koje su završene [15].

U grupi terminativnih glagola, koji se vezuju za značenje završetka situacije, može se razlikovati podgrupa semantički sličnih glagola koji se nazivaju *egresivni* [16]. Egresivni glagoli označavaju izlazak iz situacije, akcentujući njen kraj. Kao primer Lukijan [17] i Popesku [18] navode glagol *a se opri (zaustaviti se, prestati)*. Takođe, Savin-Zgardan [19] spominje i *finitivne situacije*, koje označavaju da je situacija prekinuta ili završena. Na primer: *a da de capăt (završiti, stići do kraja)*.

Od morfoloških sredstava pomoću kojih se u rumunskom jeziku izražava terminativnost lingvisti [20], [21] spominju prefiks *do-*, koji označava da se situacija završila do kraja, na primer: *a doaduce (doneti), a docurge (iscuriti), a doajunge (stići)*. Ovi glagoli pripadaju banatskom dijalektu rumunskog jezika.

Od sintaksičkih sredstava pomoću kojih se u rumunskom jeziku izražava terminativnost Lukijan [22] spominje i sintaksičke konstrukcije sa glagolima *a ajunge (stići, doživeti), a izbuti (uspjeti): ai ajuns să stai pe acest podium (doživio je da stoji na ovom podijumu), ai apucat a vedea*

această minune (doțiveo je ovaj trenutak), te konstrukcije poput: *termină de vorbit* (prestao je da priča, završio je sa pričom), *sfârșește de legat* (završio je vezivanje, zavezao je), *a sfârși să bați* (završio je sa udaranjem, prestao je da udara).

Adverbijal koji se najčešće koristi da bi se izrazila terminativnost je *tocmai* (samo što je), na primer: *tocmai a plecat* (samo što je krenuo), *tocmai a cumpărat* (samo što je kupio), *tocmai a ajuns* (samo što je stigao).

4. Iterativne situacije (*Aktionsart iterativ*)

Iterativne situacije označavaju ponavljanje situacije [23]. Po značenju se mogu povezati sa engleskim iterativnim dostignućima. Iterativne i semelfaktivne situacije mogu graditi vidsku opoziciju, na primer: *clipi / clipoci* (*trepnuti / treptati*). Iterativne situacije se percipiraju kao situacije koje traju, dok su semelfaktivni glagoli trenutni.

Iterativnost se u rumunskom jeziku može izražavati uz pomoć sufiksa *-ări*, na primer *a gustări* (*grickati*), *-it-* (*a dormita / spavuckati*), *-oc-* (*a clipoci / treptati*), *-ur-* (*a picura / kapati*). Kao i pomoću prefiksa *re-* (*a reface / ponovo uraditi*), i *pro-* (*a proface / ponovo uraditi, ponovo napraviti*), koji je karakterističan za banatski dijalekt [24].

Rumunski imperfekat (*imperfectivul*) može imati iterativno značenje. Na primer: *În timpul concediilor mergeam la munte* (*Svaki godišnji odmor sam išla na planinu*). Present i prosti perfekar takođe mogu implicirati ponavljanje situacije: *Cântă în fiecare dimineață de cum se scoală* (*Peva svako jutro od kada se probudi*), *Veni șapte zile la rând* (*Dolazio je sedam dana zaredom*).

Od sintaksičkih sredstava pomoću kojih se u rumunskom jeziku izražava iterativnost Lukijan [25] spominje i ponavljanje: *veneau și veneau, trecând Dunărea* (*dolazili su i dolazili, prelazeći Dunav*), mada se ova situacija može razumeti i kao situacija koja traje, a ne ponavlja se. Iterativnost se može implicirati brojevima koji predstavljaju periodičnost situacije: *două zile* (*dva dana*), *cinci săptămâni* (*pet nedelja*), *la fiecare șase luni* (*svakih šest meseci*), itd.

Adverbijali koji nameću iterativno značenje su *tot* (*još uvek, periodično*) i *regulat* (*redovno*). Na primer: *Tot mai mergi la școală* (*Još uvek ideš u školu*), *Mergi regulat la medic* (*ideš redovno kod lekara*) [26].

5. Semelfaktivne situacije (*Aktionsart semelfactiv*)

Termin *semelfaktivni* potiče iz latinskog jezika i znači *jedanput* ili *jednom*. Dakle, semelfaktivne situacije su situacije koje su se desile samo jedanput, one su jedinstvene i trenutne. Neki lingisti [27] smatraju da su to situacije koje su se desile odjednom. Na primer: *a bufni rîsul* (*prasnuti u smeh*), *a fura cu ochiul* (*ukrasti pogledom*), *a-i trece prin minte* (*pasti na pamet*). Međutim iz ovih primera se može zaključiti da semelfaktivne situacije nisu samo one koje se dešavaju samo jednom, već da su to trenutne ili kratke situacije koje nemaju cilj. O takvim situacijama su pisali i Rotstajn [28] i Lambalgen i Ham [29], njih dvojica ih nazivaju *trenucima* (*points*). Savin-Zgardan [30] spominje i podgrupu semelfaktivnih situacije pod nazivom monosegvenčijalne situacije (*acțiune monosecvențială*), koje se dešavaju u jednom zamahu: *a da o palmă* (*ošamariti*), *a face un semn* (*dati znak*).

Semelfaktivno značenje se može postići upotrebom glagola u prostom perfektu, jer on jednostavno označava situacije koje su se desile samo jednom. Na primer: *În timpul concediului mersei la munte* (*Tokom svih svojih godišnjih odmora, samo sam jednom išla na planinu*) [31]. Adverbijali poput *o dată* (*jednom*) takođe mogu implicirati semelfaktivno značenje.

III. TRENUTNE SITUACIJE U ENGLESKOM JEZIKU

U engleskom jeziku zatičemo potpuno drugačiju semantičku podelu glagola.

Naime, u anglističkoj literaturi sa većim ili manjim modifikacijama prihvaćena Vendlerova podela glagola na aktivnosti, stanja, ostvarenja i dostignuća [32]. Naime, da bi se situacije podelile u klase ili tipove glagolske situacije bitno je odrediti da li glagolska situacija predstavlja proces i razvoj ili ne, da li postoje segmenti u okviru te situacije i da li su oni jednaki po kvalitetu ili postoji

segment koji označava kulminaciju tj. cilj nakon kojeg se situacija prirodno završava. Dakle, glagoli se dele u leksičke klase na osnovu svojih semantičkih karakteristika ili distinktivnih obeležja.

	Stativnost Stativity (stativitate)	Trajanje Duration (durată)	Teličnost Telicity (scop)
Aktivnosti Activities (Activități)	-	+	-
Stanja States (Stări)	+	+	-
Dostignuća Achievements (Împliniri)	-	-	+
Ostvarenja Accomplishments (Înfăptuiri)	-	+	+

Tabela 2: Vendlerova semantička klasifikacija glagola i njihova distinktivna obeležja

3.1. Dostignuća (Împliniri)

Na osnovu stavova engleskih lingvista može se konstatovati da su u anglističkoj literaturi jedine trenutne situacije dostignuća.

Dostignuća su definisana kao trenutne situacije koje teže cilju.

U dostignuća spadaju sledeći glagoli i izrazi: *naći (find / a afla)*, *izgubiti (lose / a pierde)*, *popeti se na vrh planine (reach the summit / a se urca pe vârful muntelui)*, *pobediti u trci (win a race / a învinge în cursă / alergare)* i dr.

Vendlerovi testovi na osnovu kojih se glagoli mogu svrstati u dostignuća su:

1. *Koliko dugo je trebalo da V (how long did it take to V / cât timp a trebuit să V) i za koliko dugo / za koliko vremena je neko V (for how long did one V / în cât timp cineva a V).*

(1) a. *How long did it take to reach the summit?*

b. *Cât timp a trebuit să urce pe vârful muntelui?*

Dostignuća se javljaju uz adverbijal za *X vremena (in X time / în X timp).*

(2) a. *He reached the summit in two hours.*

b. *A urcat pe vârful muntelui în două ore.*

Treba napomenuti da se poslednja dva testa ne odnose na sama dostignuća, već na vreme proteklo pre trenutka njihove realizacije, zato što su dostignuća trenutne situacije, koje ne podrazumevaju trajanje.

2. Na dostignuća se može primeniti test *čim neko prestane da realizuje V, on jeste realizovao V (as soon as one Vs, one has Ved / în momentul când cineva a V, el a realizat V).*

(3) a. *As soon as he reached the summit, he has reached it.*

b. *În momentul când a urcat pe vârful muntelui, el a urcat.*

Distinktivna obeležja koja su karakteristična za dostignuća su [- stativnost, - trajanje, + cilj], ona jesu homogena, jer nemaju unutrašnju strukturu, odnosno nemaju faze [- faza]. Dostignuća predstavljaju trenutne promene stanja [33], kojima nije prethodila nikakva aktivnost. Po tome se i razlikuju od ostvarenja. Stoga, za dostignuća ne možemo pitati koliko su trajala, već koliko je vremena prošlo pre nego što se dostignuće desilo. Distinktivno obeležje [- faza] podrazumeva da se dostignuća obično ne javljaju u progresivnim oblicima. Paradoksalno je govoriti o trenutnim situacijama koje traju.

3.2. Semelfaktivne situacije (*Aktionsart semelfaktiv*)

Neki engleski lingvisti [34], [35], [36] pišu i o petom tipu situacija koji nazivaju semelfaktivnim situacijama (*semelfactives*). Takvi su glagoli poput: *šutnuti* (*kick / a lovi cu piciorul*), *skočiti* (*jump / a sări*), *namignuti* (*wink / a face cu ochiul*), itd. Ovu grupu glagola susrećemo i u rumunističkoj literaturi, ali sa drugačijim značenjem. Naime, u rumunističkoj literaturi semelfaktivne situacije su one koje se dešavaju samo jednom, a u engleskom jeziku su to trenutne situacije koje mogu biti telične ili atelične.

Po Smitovoj [37] semelfaktivne situacije se dešavaju u jednom trenutku, te su po tome slične dostignućima, ali su atelične, jer ne podrazumevaju promenu stanja. Pojavljuju se uz adverbijal *u X vreme* (*at X time, la X timp*):

- (4) a. *John coughed/winked at ten o'clock.*
 b. *John a tușit/a făcut cu ochiul la ora zece.*

Međutim, ukoliko se semelfaktivne situacije analiziraju na osnovu semantičkih distinktivnih obeležja, dobijamo da su to dinamične, trenutne situacije koje nemaju faze, a u zavisnosti od njihovog značenja i konteksta mogu biti telične ili atelične. Dakle, semelfaktivne situacije imaju obeležja [- stativnost, - trajanje, +/- teličnost, - faze].

Rotstajn [38] smatra da su semelfaktivne situacije u stvari minimalni intervali aktivnosti. Na primer:

- (5) a. *John kicked the door for half an hour.*
 b. *John a lovit ușa cu piciorul jumătate de oră.*

Mogu se javiti u progresivnom obliku:

- (6) a. *John was kicking the door.*
 b. *John lovea ușa cu piciorul.*

Upravo zato što su semelfaktivne situacije minimalne aktivnosti, Rotstajn [39] smatra da one ne bi trebalo da budu posebna vrsta glagola. Ovakvi predikati mogu imati značenja aktivnosti koje traju (primeri 6 i 7), ali mogu označavati i jednu situaciju (primer 8):

- (7) a. *John jumped for ten minutes.*
 b. *John a sărit zece minute.*
 (8) a. *John jumped at ten o'clock.*
 b. *John a sărit la ora zece.*

Međutim, semelfaktivne situacije se mogu javiti uz adverbijal *za X vremena* (*in X time / în X timp*), te pored već pomenutog ateličnog značenja aktivnosti, semelfaktivne situacije mogu imati i telično značenje:

- (9) a. *John jumped in ten seconds.*
 b. *John a sărit în zece secunde.*

Smit [40] smatra da su semelfaktivne situacije u stvari atelična dostignuća. Ona ističe da su dostignuća dinamične, trenutne, telične situacije koje imaju samo jednu fazu, dok semelfaktivne situacije takođe imaju samo jednu fazu, dinamične su, ali atelične. Dakle, Smit smatra da je jedina razlika između dostignuća i semelfaktivnih situacija ta da dostignuća podrazumevaju promenu stanja situacije, dok semelfaktivne situacije ne.

Međutim, Rotstajn [41] iznosi argument da semelfaktivne situacije nisu trenutne niti skoro trenutne situacije, jer imaju unutrašnju strukturu. Situacije poput *šutnuti* (*kick / a lovi cu piciorul*), *skočiti* (*jump / a sări*), *namignuti* (*wink / a face cu ochiul*) sastoje se od niza minimalnih elemenata koji zajedno čine celu situaciju opisanu glagolom. Na primer, glagol *namignuti* podrazumeva da se oko zatvori i ponovo otvori. Dakle, semelfaktivne situacije nemaju istu strukturu kao dostignuća, jer ne podrazumevaju promenu stanja situacije. Ovakve situacije se mogu povezati sa aktivnostima poput *trčati* (*run / a fugi, a alerga*) ili *hodati* (*walk / a păși*) u smislu da se i semelfaktivni glagoli sastoje od niza minimalnih elemenata koji zajedno sačinjavaju celu situaciju. Na primer, kada neko *skače* ili *kuca* vrlo je lako izdvojiti faze tih situacija, isto kao i kod situacija *trčanja* ili *hodanja*.

Kao što se vidi iz priloženog, semelfaktivne situacije su se pokazale kao problematične pri analizi vezanoj za ovu studiju, jer se ne uklapaju u teorijski okvir koji je trebalo da posluži kao baza za analizu korpusa.

Analiza vezana za ovu studiju je ukazala na to da neke semelfaktivne situacije ipak imaju unutrašnju strukturu, odnosno da se sastoje od niza minimalnih elemenata koji zajedno čine celu situaciju opisanu glagolom. Na primer, glagol *trepnuti* (*blink / a clipi din ochi*) podrazumeva da se oko zatvori i ponovo otvori. Ovako opisane situacije nalikuju na aktivnosti i njihove minimalne faze. Međutim, analiza korpusa je pokazala da se aktivnosti i semelfaktivne situacije ipak razlikuju po unutrašnjoj strukturi. Naime, kada neko *skače* vrlo je lako izdvojiti minimalne faze te situacije, jer se situacija *skakanja* sastoji od serije pojedinačnih skokova. Sa druge strane, aktivnosti se ne mogu podeliti na taj način, jer se situacija *hodanja* ne može razlučiti na manje situacije *hodanja*, već eventualno na korake, a korak nije isto što i hodanje.

Pošto se semelfaktivne situacije mogu podeliti na više različitih faza, ne možemo ih u potpunosti smatrati trenutnim, već bi bilo bolje reći da se radi o situacijama koje traju veoma kratko.

IV. ZAKLJUČAK

Iako je se pojam trenutnosti sam po sebi čini jasnim i dorečenim, u ovom radu su predstavljene brojne definicije trenutnosti koje su u nekim slučajevima kose jedna s drugom.

Na osnovu istraživanja vezanog za ovu studiju, može se konstatovati da su trenutne situacije one koje su se desile odnosno izvršile u jednom trenutku, to su situacije koje nemaju faze niti unutrašnju strukturu, te same po sebi predstavljaju celinu.

Sam pojam trenutnosti bez obzira da li se radi o početku situacije, kraju situacije podrazumeva da se situacija desila ili izvršila u jednom trenutku. Imajući to u vidu, inhoativnost, inceptivnost, terminativnost, ingresivnost se mogu smatrati sekundarnim značenjima trenutnih glagola. Samim tim nema potrebe za toliko opširnu i mnogobrojnu podelu rumunskih glagola. Predlaže se da se tipovi glagola poput inceptivnih, terminativnih, ingresivnih svrstaju u opštu grupu pod nazivom trenutni glagoli.

Kada je reč o engleskim glagolima jedina vrsta trenutnih glagola jesu glagoli dostignuća u koje ne svrstavamo semelfaktivne glagole, jer oni nisu trenutni, već je reč o glagolima koji traju veoma kratko.

Ovakvo proučavanje engleskih i rumunskih trenutnih situacija daje bolji i sveobuhvatniji uvid u prirodu samog pojma trenutnosti u pomenuta dva jezika, te pruža priliku da se eventualno uspostave parametarske sistemske sličnosti i razlike i na osnovu njih da svojevrsan doprinos glagolskoj semantici uopšte.

Literatura

- [1] Poghirc, C. (1953). *Cu privire la aspectul verbal în limba română // Limba română*. pp. 18.
- [2] Clopoșel, M. (1964). *Despre "aspectul" verbal în graiurile bănățene // Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Philologie. (IX)*. pp. 122.
- [3] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 70. 12.02.2011.
- [4] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 80. 12.02.2011.
- [5] Nedioglu, Gh. (1952). *Aspectul verbal // Cum vorbim*. Nr. 4. pp. 12.
- [6] Rothstein, S. (2004). *Structuring events: a study in the semantics of lexical aspect*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 5-28.
- [7] Lambalgen, M. and Hamm, F. (2005). *The Proper Treatment of Events*. Blackwell Publishing Ltd. Pp. 83.

- [8] Nedioglu, Gh. (1952). *Aspectul verbal // Cum vorbim*. Nr. 4. pp. 18.
- [9] Nedioglu, Gh. (1952). *Aspectul verbal // Cum vorbim*. Nr. 4. pp. 18.
- [10] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 82. 12.02.2011.
- [11] Clopoșel, M. (1964). *Despre "aspectul" verbal în graiurile bănățene // Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Philologie. (IX)*. pp. 123.
- [12] Poghirc, C. (1953). *Cu privire la aspectul verbal în limba română // Limba română*. pp. 20.
- [13] Guțu-Romalo, V. (1961). *Semiauxiliare de aspect? // Limba Română*. Nr. 1. pp. 8.
- [14] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 86. 12.02.2011.
- [15] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 86. 12.02.2011.
- [16] Popescu, F. (2000). *Tempo-aspectualitate contrastivă*. – Iași: Editura Spanda. pp. 63.
- [17] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 87. 12.02.2011.
- [18] Popescu, F. (2000). *Tempo-aspectualitate contrastivă*. – Iași: Editura Spanda. pp. 63.
- [19] Savin-Zgardan, Angela. (2001). *Valori lexico-gramaticale ale locuțiunilor verbale românești în plan sincron și diacronic*. Chișinău. pp. 36.
- [20] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 87. 12.02.2011.
- [21] Clopoșel, M. (1964). *Despre "aspectul" verbal în graiurile bănățene // Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Philologie. (IX)*. pp. 125.
- [22] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 88. 12.02.2011.
- [23] Savin-Zgardan, Angela. (2001). *Valori lexico-gramaticale ale locuțiunilor verbale românești în plan sincron și diacronic*. Chișinău. pp. 36.
- [24] Clopoșel, M. (1964). *Despre "aspectul" verbal în graiurile bănățene // Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Philologie. (IX)*. pp. 123,125.
- [25] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 90. 12.02.2011.
- [26] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 91. 12.02.2011.
- [27] Savin-Zgardan, Angela. (2001). *Valori lexico-gramaticale ale locuțiunilor verbale românești în plan sincron și diacronic*. Chișinău. pp. 36.
- [28] Rothstein, S. (2004). *Structuring events: a study in the semantics of lexical aspect*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 5-28.
- [29] Lambalgen, M. and Hamm, F. (2005). *The Proper Treatment of Events*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 83.
- [30] Savin-Zgardan, Angela. (2001). *Valori lexico-gramaticale ale locuțiunilor verbale românești în plan sincron și diacronic*. Chișinău. pp. 38.
- [31] Luchian, T. (2007). *Categoria funcțional-semantică a aspectualității în limba română*. www.cnaa.md/files/theses/2007/6781/tatiana_luchian_abstract.pdf. pp. 92. 12.02.2011.
- [32] Vendler, Z. (1967). "Verbs and Times". *Linguistics in Philosophy*. Ithaca: Cornell University Press, 97-121.
- [33] Dowty, D. (1979). *Word Meaning and Montague Grammar*. Dordrecht: Kluwer. pp. 55.
- [34] Rothstein, S. (2004). *Structuring events: a study in the semantics of lexical aspect*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 28-29,183-187.
- [35] Lambalgen, M. and Hamm, F. (2005). *The Proper Treatment of Events*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 83.

[36] Smith, C. (1991). *The Parameter of Aspect*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. pp. 21.

[37] Smith, C. (1991). *The Parameter of Aspect*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. pp. 21.

[38] Rothstein, S. (2004). *Structuring events: a study in the semantics of lexical aspect*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 29.

[39] Rothstein, S. (2004). *Structuring events: a study in the semantics of lexical aspect*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 9.

[40] Smith, C. (1991). *The Parameter of Aspect*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers. pp. 33.

[41] Rothstein, S. (2004). *Structuring events: a study in the semantics of lexical aspect*. Blackwell Publishing Ltd. pp. 185.